

Hvordan ser teknologien ud i industrien?

Vi er langt fremme, men der er arbejdsmiljømæssige konsekvenser, som skal håndteres konstruktivt. Teknologisk Institut har spurgt 545 virksomheder om deres her-og-nu-situation samt deres forventninger til fremtiden.

”Der er sket meget teknologisk over en kort årrække i industrien. Det går stadig hurtigt, og vi er teknologisk meget langt fremme i Danmark. Nogle mener, det er den 4. industrielle revolution, mens andre mener, at udviklingen bare er et trin på den evolutionære udviklingsstige,” fortæller Annemarie Holsbo, der er souschef for Analyse og Erhvervsfremme ved Teknologisk Institut.

Hun er medforfatter på rapporten ”Arbejdsmiljø 4.0”, hvor blandt andet teknologien i industrien i Danmark gennemgås. Teknologisk Institut har i foråret 2018 snakket med 545 virksomheder i industrien. Det er et stort og solidt datamateriale, som er præsenteret i den nye rapport.

”Fordi Danmark er så langt fremme, betyder det, at der ikke er så mange muligheder for at lære af andre lande internationalt. Vi kan ikke nødvendigvis trække på andre landes erfaringer i forhold til de arbejdsmiljømæssige konsekvenser, når der bliver indført ny teknologi. Vi er nødt til at lære selv og oparbejde vores egne erfaringer,” fortæller Annemarie Holsbo.

Teknologier i Danmark

Virksomhederne i undersøgelsen er alle fra fremstillingsindustrien, og 74 procent har færre end 50 ansatte. De fleste har produktion i Danmark, og 29 procent har også produktion i udlandet. Virksomhederne er fordelt over hele Danmark. 85 procent af virksomhederne er eksportvirksomheder, og 40 procent mener, at de i høj grad eller meget høj grad er markedsledende på deres marked i Danmark eller i udlandet. 73 procent af virksomhederne er innovative og har udviklet produkter eller services som kan sælges inden for de kommende to år.

Rapporten nævner fem typer teknologier: metalprint, avanceret materialeteknologi, brug af robotter, avanceret digitalisering og kunstig intelligens. Enkelte af dem er mere udbredte end andre. 44 procent af fremstillingsvirksomhederne arbejder med robotter, og 35 procent arbejder med avanceret materialeteknologi. De to teknologier er også de mest udbredte avancerede teknologier ud af de fem nævnte.

De avancerede teknologier har relevans for alle brancher i Danmark, men der er stor forskel på udbredelsen. Avancerede materiale- og robotteknologier er især udbredt i den kemiske industri og plastindustrien. Avanceret digitalisering er mindre udbredt, og brugen af avancerede digitale metoder halter især efter i fødevarerindustrierne og beklædningsindustrierne. Det samme mønster ses i udbredelsen af metoder, der benytter kunstig intelligens. Det er hovedsageligt de mindre virksomheder, der halter efter.

Konsekvenser ved teknologierne

”Overordnet har de teknologier, der forbindes med automatisering og digitalisering, positive konsekvenser for den enkelte medarbejder på arbejdspladsen. Som eksempel kan man pege på både tunge løft og ensidigt gentaget arbejde. Begge dele kan i høj grad undgås som følge af

udviklingen, men det er klart, at forandringerne kræver en ny tankegang i virksomheden. Det er jo ikke meningen, at teknologien skal sætte medarbejderne ud af spillet – den skal nærmere sætte dem i spil på en smartere måde for at nå virksomhedens mål,” forklarer Annemarie Holsbo og lægger succeskortet i hænderne på virksomheden.

”Det handler meget om at have den rette indstilling fra starten. Når en virksomhed indfører en ny teknologi, bør arbejdsmiljøorganisationen være med tidligt i processen. Virksomheden bør i høj grad kigge på mulighederne og træffe nye valg omkring organiseringen af arbejdet. Det sker ikke automatisk, så arbejdsmiljøorganisationen bør initiere en dialog med ledelsen.”

Annemarie Holsbo er klar over, at mange medarbejdere kan være bange for ny teknologi, fordi de ser det som en trussel mod deres jobfunktion.

”Det er naturligt og vigtigt at tale om. Ny teknologi, som overtager konkrete jobfunktioner, kræver, at organisationen tænker i omorganisering og/eller opkvalificering af medarbejderne, så de stadig fungerer bedst muligt i forhold til virksomhedens mål. Medarbejdere kan i høj grad få vigtige roller rundt om teknologien. Det er vigtigt at se den positive side af udviklingen. Folk vil nogle gange få andre arbejdsopgaver – det er klart. Men det handler om at udnytte fordelene ved den nye teknologi og samtidig se på, hvordan virksomheden får brugt folks kompetencer eller får opkvalificeret dem, så alle står stærkere. Den teknologiske udvikling er ikke noget, virksomheder skal uden om – det er noget, de skal bedst muligt igennem. Og det kræver en indsats.”